

Béli Gábor

**„Gratiam et misericordiam
specialem facimus...” –
Zsigmond király
kegyelmezési gyakorlata**

A Zsigmond király elleni mozgalmak közül az utolsó, 1402 végétől szerveződő, majd 1403 nyarára kibontakozó és egyben a hatalmi válságot is lezáró felkelés a lázadók összehangolatlan akcióinak sikertelensége miatt, és annak betudhatóan bukott el, hogy a Zárában, július 19-én partra szálló trónkövetelő (Durazzói) László nápolyi király támogatóinak terve ellenére nem volt hajlandó az ország belsejébe, a koronázóvárosba vonulni.¹

Zsigmond, miután hívei segítségével elfoglalta a hűtlen Kanizsai János érsek székhelyét, Esztergomot, azután Visegrádot, ahol törvényes királyi hatalmának nyilvánvalóvá tétele végett fejére helyeztette az ott őrzött szent koronát, és birtokba vette Fehérvárat is, a Pestig előrenyomuló lázadó seregek vezéreivel, Csáki Miklós és Marcali Miklós erdélyi vajdákkal kétheti fegyverszünetet kötött Garai Miklós nádor közreműködésével.² A létrejött megállapodást követően a király Budán, 1403. október 8-án a hű báróival, előkelőivel és nemeseivel tartott gyűlésen közkegyelmet hirdetett. Az amnesztziáról szóló dekrétum I. artikulusa szerint megbocsátást és kegyelmet nyertek a különféle bűncselekményeket (várak, birtokok, javak elfoglalását, felégetését, elpusztítását, nemesek, illetve mások letartóztatását, kifosztását, emberölést, tagcsonkítást, pénzhamisítást) megvalósító lázadók, akként, hogy felettük deliktumaik miatt bíraskodni nem lehet:

¹ A felkelők az ország keleti részeiben abban a hiszemben szervezkedtek, hogy a király bevonul Fehérvárra, mint ezt Szántói Lukács váradi, Upori István erdélyi püspökök, Csáki Miklós és Marcali Miklós erdélyi vajdák, valamint Csáki György, a székelyek ispánjának Csolnok Istvánt és Györgyöt csatlakozásra felhívó 1403. július 21-i levele igazolja: „a legfelségesebb fejedelem urunk, László király úr az esztergomi és a kalocsai egyházak érsek uraival, Detre nádorral, és az öfelségével együtt jelen lévő más testvéreinkkel már Zárából útra kelve, szerencsésen Fehérvár felé menetelnek [...]”. BÁRTFAI SZABÓ 1919: I. 1. 229.

² MÁLYUSZ 1984: 53; ENGEL–KRISTÓ–KUBINYI 2003: 134.

„[M]inden ügyvéd bíróságon vagy bíróságon kívül vegye őket feloldozottnak és teljesen felmentettnek, és országunk egyik rendes bírója se ítélhesse vagy károsíthassa őket az előrebocsátott okból, sőt az e miatt keletkezett és támadt pereket tegyék és szállítsák le az előbb említett bírók.”

Ezt az V. cikk továbbiakkal egészítette ki:

„[H]a ezután megesik, hogy országlakóink valami közgyűlést tartanak, az előrebocsátottak okán azokban mi vagy országlakóink közül másvalaki az előbb mondott főpapok, bárók, nemesek, vitézek, pártfogoltak vagy hozzájuk csatlakozók közül együtt vagy közösen [vagy egyenként] valakit bármely kimódolt okból marasztalni vagy terhelni akarnánk vagy törekednének, ezt velük vagy valamelyikükkel személyükben, birtokaikban, dolgaikban és összes javaikban meg ne tehessük vagy tehessék.”³

Végül ide kapcsolható a X. cikkely rendelkezése is, miszerint azok, akik a kegyelem ellenére újabb, mentesítéssel érintett bűncselekményeket követnének el, mégpedig az erdélyi részek és a Dráva közt lakók a levéladást követő 8., az erdélyiek a 20., míg a drávántúliak a 15. nap (október 15-e, 27-e, 22-e) után „a törvény és igazság rendje szerint” fognak bűnhődni.⁴ Rendelkezés született arról is, hogy a kegyelmet nyertek kezén lévő zálogos javakat csak a zálogkölcson-tartozás megfizetése esetén követelheti vissza a zálogadós, valamint arról, hogy a korábbi királyi adományokat új királyi pecsét alatt erősíttessék meg a kegyelemben részesültek. A háború alatt (a kegyelmet megelőzően) a lázadók birtokainak adományozása felől készült adománylevelek érvényét ugyancsak eltörölte kegyelmi végzésével a király, a korábbi jogosultak jogának elismerése mellett.

1403. október 29-én részesültek kegyelemben a lázadók vezetői, Kanizsai János esztergomi érsek, főkancellár és fivérei, Miklós egykori tárnokmester (1388–1389), István korábbi ajtónálló- és udvarnokmestere (1395–1401), Bebek Detre letett nádor (1397–1402), valamint fivére, Imre vránai perjel, előbb horvát és szlavón bán (1402), akik IX. Bonifác római pápa 1403. június 1-jén kinevezett és Magyarországra rendelt legátusa, Angelo Acciaiuoli kardinális⁵ jelenlétében Zárában, augusztus 5-én a koronázó esztergomi érsek⁶ mellett részesei voltak László nápolyi király megkoronázásának, amiről maga László értesítette

³ DRH 1301–1457: 175, 177.

⁴ DRH 1301–1457: 178.

⁵ CD X/4. 190.

⁶ MISKOLCZY 1922: 347.

még aznap Michele Steno velencei dózsét. Noha a koronázás alkalmi koronával történt, azt László *sacrus diadema* néven nevezte.⁷

Zsigmond október 29-i kegyelemlevelében mindazt (lényegét tekintve) megismételte, amit az október 8-i közkegyelem tartalmazott. Ebben, miképp az október 8-i V. artikulusában éppen úgy szerepelt a *congregatio generalis* alkalmával megállapított tilalom:

„Egyébként, ha megესik, hogy mi vagy bárki mások, akár országglakóink országunkban valahányszor és akárhányszor valamely közgyűlést tartanak, és abban netán az előrebocsátottak okán mi vagy országglakóink közül valaki, közülük vagy örököseik közül valakit teljesen vagy részben kimódolt keresettel marasztalni vagy károsítani kívánnánk vagy törekednének, akarjuk, hogy semmiképp ne tehessük és ne tessenek velük vagy valamelyikükkel személyükben vagy javaikban, birtokaikban vagy valamely dolgaikban”.⁸

E rendelkezések azért érdemelnek figyelmet, mert a *Corpus Juris Hungarici* fordítói a *congregatio generalis*-t, tévesen, országgyűlésnek nevezték: „ha országglakóink netalán országgyűlést tartanának [...]”.⁹ A szóban forgó *generalis congregatio* király vagy királyi delegált bíró által hirdetett köztörvényszékre vonatkozott, amiben közbűncselekményeknek tekintett deliktumok megvalósítóit a széktartó bíró, a megyei tisztjeihez és a bíraskodási alkalomra választott esküdtekhez (az érintett megye szokás szerint 12 nemeséhez) intézett kérdésére adott válasz alapján döntött a bűnösség felől, jegyzékbe íratva a marasztalt nevét, és ítélte őt ezzel halálra, illetve vagyonvesztésre.¹⁰ A firtatott két kegyelemlevelé pedig olyan bűncselekmények elkövetésének jogkövetkezményei alól mentesített, amelyek szokásosan a *delicta publica* körébe tartoztak, és amelyekben szokásosan köztörvényszékek jártak el. Ezt erősíti Zsigmondnak Bátmonostori Tötös László panaszára, híveinek, Maróti János macsói, Özdögei Besenyő Pál és Pécsi Pál dalmát, horvát és szlavón bánoknak és albánjainak, továbbá ezek Bodrog, Baranya és Zágráb megyei alispánjainak, valamint mindenki más joghatósággal rendelkezőnek szóló, 1404. május 5-én, Zólyomban kelt levele, amely arról tudósított, hogy László lekötöztetettjeit a nevezettek (nyilván köztörvényszékeken is) károsítják mentesülésük ellenére:

⁷ „[M]indenki teljes beleegyezésével és lehető legnagyobb öröme a szent koronát fejünkre, a jogart a jobb kezünkkel és az almát a ballal és egyéb királyi jelvényeket is, Magyarország szokása szerint, felvettük [...]”. HORVÁTH 1861: 48.

⁸ CD X/4. 230.

⁹ *Corpus Juris Hungarici. Magyar Törvénytár 1000–1895*. 1899: 199.

¹⁰ BÉLI 2020: 12–13, 14–15.

„akik a nemrég a nagyságos férfakkal, azelőtt erdélyi vajdáinkkal újólag kötött egyezség ideje után őt és familiárisait és a hozzá csatlakozókat, akiknek [...] felségünk különös kegyelmet adott, birtokaikban, törvényes dolgaikban és javaikban jogellenesen kimondhatatlan károkat és dúlásokat tettek, és jelenleg sem hagynak fel a károsítással és zaklatással [...] a felségünk által adott előrebocsátott kegyelem rendje ellenére [...]”¹¹

Ehhez hasonlóan a közkegyelem ellenére másokat is meghurcoltak, ezért Zsigmond újabb dekrétumot bocsátott ki 1404. december 21-én. Ebben a hűtlenség okán hátrányt szenvedetteknek három körét különböztette meg. Az első csoportba azok tartoztak, akiknek hűtlensége miatt birtokjogait másra ruházta át a király, de összes elkobzott javaikra nézve utóbb kegyelmet adott, a másodikba azok, akik az erdélyi vajdákkal, majd János érsekkal kötött megegyezés alapján meghódoltak, és ezután semmiféle jogsértést nem valósítottak meg, végül a harmadikba azok, akik voltaképpen vétlenek voltak a hűtlenségben:

„[A]kiknek birtokjogait a [...] hűtlenség bélyege miatt más híveinknek juttattuk bizonyos adományleveleink érvényével, akik soha, kiváltképp a zavarok e legutóbbi múlt idején a hűtlenség vagy más hozzáköthető, a hűtlenség bélyegét magába foglaló, büntetést érdemlő büntettek egyikét sem valósították meg és követték el nyíltan vagy titkon felségünk vagy királyi szent koronánk, avagy bármely más híveink ellen, amiért birtokaik és birtokjogaik efféle elvétele és elkobzása nem volna illő és megérdemelt”¹²

Már korábban is hűtlennek tekintették azt, aki familiárisként hűtlen urat szolgált, még akkor is, ha tetteleg nem valósított meg *nota infidelitatis* körébe tartozó bűncselekményt. Egyet kiemelve, Gyulaházi László fia Péter, Horváti Péter fia János familiárisa, aki nem volt részes Erzsébet és Mária királynék elfogásában és kirablásában (1386. július 25.), sem a János által elkövetett más jogellenes cselekményekben, hűtlenség miatt bűnhődött javainak elkobzásával, és kegyelmet csak azután nyert összes birtokaival egyetemben 1389. november 8-án, a király Boracs vára mellett adott levelével, hogy Kórogyi Fülöp fia István kevei ispánhoz csatlakozva küzdött a szerbek elleni hadjáratban, és szerzett érdemeket Boracs vár megvívásában, illetve megőrzésében.¹³

Eladományozott javaikat azok tudták sikerrel visszaszerezni, akik okirattal igazolták, hogy kegyelemben részesültek, illetve tanúbizonyítással mutatták ki, hogy a megállapodásoknak megfelelően tiszteletben tartották a közkegyelemben rögzítetteket, vagyis akik

¹¹ NAGY–NAGY–VÉGHÉLY 1871–1931: V. 361.

¹² DRH 1301–1457: 185.

¹³ CD X/1. 515.

újabb törvénytést nem valósítottak meg azóta. Azok az adományosok viszont, akik a kegyelemben részesültek birtokaihoz jutottak, ebben az esetben kénytelenek voltak adományukról lemondani: „Ama híveinknek pedig, akiknél e birtokjogok vannak, azok helyében más birtokokat adni nem tartozunk [...]” (IV. artikulus).¹⁴

A december 21-i végzés a király által már követett eljárást szentesítette, amit egyebek közt Lesznai Péter fia István esete illusztrál látványosan. Zsigmond 1403. december 31-én, Zólyomban kelt, a leleszi konventnek címzett iktatóparancsában tudatta, hogy a hűtlen Szeretvai Ramocsa fia Péter, Kis Ferenc, Lesznai György fia János, Lesznai Péter fia István, valamint Csemernyei Dábóc fia László fiai, Fülöp és Benedek összes birtokait Szeretvai Jakab fia Jánosnak és Nagymihályi Ödön fia Jánosnak, továbbá ezek fivéreinek adományozta új adomány címen akként, hogy az adományosok, egyrészt Jakab fia János, másrészt Ödön fia János oldaláról két egyenlő részt kapnak.¹⁵ A következő év elején, 1404. február 7-én a király arról értesítette Szeretvai Jánost és Nagymihályi Jánost, hogy főpapjaival és báróival tanácskozva Lesznai Péter fia István „fejének és összes birtokainak” kegyelmet adott, ezért megparancsolja nekik, hogy az Istvánnak a „hűtlensége bélyege alatt” elfoglalt Leszna, Vagyakóc és Volya birtokait „szabadon és békésen” adják vissza.¹⁶ A királynak engedelmeskedve, Nagymihályi János és Szeretvai János a maguk és az általuk adományban részesült fivéreik nevében (ügyvédlevél nélkül) egyezséget kötöttek a leleszi konvent előtt 1404. június 18-án Lesznai Istvánnal, és visszabocsátották birtokait, azzal, hogy ha István vagy férfi örökösei férfi leszármazó híján távoznának, akkor utánuk ők örökölnék adományos társaikkal, majd a felek július 27-én, ugyancsak a leleszi konvent előtt arról is megállapodtak, hogy István 100 kassai számolású forint megfizetésével téríti meg Nagymihályi Ödön fia János és Szeretvai Jakab fia János (adományozással járó, illetve az adományos javak iktatása okán keletkezett) költségeit.¹⁷ Kegyelemlevelet végül 1409. szeptember 10-én kapott Lesznai Péter fia István, Zemplén megyei nemes a királytól, de csak (a korábban visszabocsátott) öröklött jószágaira nézvést: „feloldozzuk, fejének, birtokainak és birtokjogainak, tudniillik az öröklötteknek és eleitől törvényesen rá háramlottaknak, és nem a felségünk által neki vagy mondott eleinek adományozottaknak, amiket magunknak tartunk fenn, és összes dolgainak és javainak különös kegyelmet adva és megkönyörülve”. A király a kegyelmet feltételhez is kötötte, egyrészt, hogy tartózkodjon István a továbbiakban az efféle hűtlenségi bűncselekményektől, továbbá, hogy „a szolgálatokat, amiket számára rendelünk, elvállalva, nekünk és szent koronánknak

¹⁴ DRH 1301–1457: 186.

¹⁵ Sztáray II. 31.

¹⁶ Sztáray II. 32.

¹⁷ Sztáray II. 37, 38.

teljesítse hűségesen, egyébként helyesnek látszik, hogy jelen kegyelmünk egyáltalán ne kedvezzen neki”.¹⁸ Valamivel később, 1409. október 12-én kegyelmezett meg Zsigmond az Ung megyei Csicseri Péternek és fiának, Bálintnak, hasonlóképpen csak öröklött birtokaik tekintetében részesítve őket kegyelemben, mégpedig csak azokban, amiket „híveinknek eddig nem adományoztunk örökre”, vagyis esetükben a már eladományozott javak visszabocsátására nem terjedt ki a kegyelem hatálya. Ugyanakkor, miképp Lesznai Istvánnak, a király sajátos feltételt szabott: „tartozzanak egy, az Úr oltalma alatt bárhová indítandó hadjáratunkba vonulni azonnal, amint lehet, és ugyanott hű szolgáltatokat teljesíteni számunkra, egyébként, helyesnek látszik, hogy kegyelmünk semmiben ne kedvezzen nekik”.¹⁹ A kegyelem érvényének e különös feltételhez kötése sajnálatos aktualitást hordoz, hiszen a Kelet-Európában több mint két éve dúló háború szemben álló felei haderejük kiegészítése végett jogerős büntetésüket töltőknek frontszolgálat vállalása fejében ígérnek kegyelmet, büntetéselengedést.

A kegyelmezési gyakorlatban a Csicseriek esete, hogy tudniillik ama birtokaikat nyerhették csak vissza, amelyeket a király nem adományozott másnak, nem volt kivételes. Zsigmond 1405. május 7-i, az Alsólendvai Miklós nádor fia Herceg Péterhez csatlakozó korábbi hűtlen, a Zala megyei Besenyei Demeter fia Gergely számára adott kegyelme szintén azokra a birtokokra vonatkozott, amelyeket a kegyelem előtt más híveknek még nem juttatott.²⁰ A kegyelemben részesültek akkor számíthattak nagyobb eséllyel elkobzott ingatlan javaik visszaszerzésére, ha időközben hű szolgáltatok teljesítésével hívták fel magukra a figyelmet. Zsigmond az 1405. június 19-én kelt, a kolozsvári konventhez intézett iktatóparancsában rendelkezett arról, hogy vezessék be néhai Losonci Dénes bán fiait, Lászlót és Györgyöt a Doboka megyei Bonchida, Válaszút, Boros, Salgó, Igrici és Tótfalu birtokokba, illetve a korábban a maga számára fenntartott bonchidai és válaszúti vámokba, majd június 22-én bocsátott ki kegyelemlevelet számukra, kiemelve, hogy „a nekik adott kegyelem után [...] a rájuk bízott ügyekhez magukat szívesen és tetszésre méltóan adták”, ezért „*ipsi quasi novi servitores [...] novae gratiae fructum se gaudeant invenisse*” (ők, mintegy új szolgálattelvők, örvendjenek az új kegyelem gyümölcse elnyerésének).²¹ Azt még érdemes megjegyezni, hogy a felsorolt birtokok közül Bonchidát 1387. június 3-án új adományba kapta Losonci Dénes zólyomi ispán, vagyis minden kétséget kizáróan adományos jószágra is kiterjedt e királyi kegyelem.²² Zsigmond 1406.

¹⁸ Sztáray II. 73.

¹⁹ Hokl. 346.

²⁰ ZMT Okl. II. 320.

²¹ Bánffy I. 487, 488.

²² Bánffy I. 396: „[B]izonyos Bonchida nevű, Doboka megyében fekvő királyi falunkat, az összes és egyes, bármi néven nevezett, köznépét, részint magyar és oláh lakosokat magukba foglaló falvakkal együtt,

április 11-én ünnepélyes levelet is adott adományuk felől örök megerősítéssel Lászlónak és Györgynek, amelybe az imént említett, 1405-ben kelteket és a kolozsvári konvent iktatásról szóló jelentését is átírták.²³

Az 1403-ban hűtlenséget megvalósító kegyelemben részesültek a közkegyelemről szóló megállapodások szerint és az általuk okozott károk, sérelmek jóvátétele felől is mentesültek, de voltak olyanok, akik csak pénzfizetés ellenében nyertek megbocsátást, mint ez Nánai Kompolt István országbíró 1424. november 28-án kelt, Zsigmond király 1406. március 25-i, az Alsólendvai István bán fia László, valamint Alsólendvai János bán fiai, István és János számára adott kegyelmét is átíró ítéletleveléből kiderül, akik 10 ezer tiszta aranyforint teljes egészében a királyi kamarába történt lerovásával mentesültek „kicsapongásaik és az általuk [...] a királyi felség és bárki mások ellen megvalósított bűncselekmények bélyege és szennye alól [...]”.²⁴ A kártérítési kötelezettség terhe mellett hűtlennek adott kegyelem a korábbi praxisban is dívott. Zsigmond az 1394. október 25-én, az ellene megvalósított kicsapongások miatt marasztalt Herceg Miklós fia Jánosnak akként kegyelmezett meg és bocsátotta vissza birtokait, hogy ha valakiknek károkat és sérelmeket okozott, azoknak az ország szokásjoga szerint „pénzfizetés közbejöttével tartozzék elégtételt adni és szolgáltatni”.²⁵ A nádor vagy más királyi delegált bíró közgyűlésében közönséges gonosztevőként marasztalt *a nota et labe proscriptionis* (a levelesítés bélyege és szennye) alól királyi kegyelemmel mentesített nemesek közt éppen úgy akadtak olyanok, akiket „fejeiknek, birtokaiknak és összes dolgaiknak kegyelmet” adva, a király jóvátételre kötelezett, mint 1393. október 5-i levelével a nádor Sáros megyei közgyűlésén levelesített Sirokai Pálnak és fiának, Tornynos Péternek: „Pál és Péter az egyes felpereseknek, tudniillik az általuk mostanáig megsértett és megkárosított ellenfeleknek illő engesztelést tartozzanak adni pénz fizetésének közbejöttével, miként az ország szokásjoga előírja”.²⁶ Máskor viszont a közgyűlésben elítélt efféle feltétel nélkül nyert kegyelmet, mint például az Asszonyfalvi Ost László által királyi parancsra tartott közgyűlésben fő- és birtokvesztésre marasztalt Sopron megyei Zsebeházi László 1410. május 20-án, vagy a lopás és rablás miatt Garai Miklós nádor Sáros megyei közgyűlése alkalmával elítélt Úzfalvi Lőrinc 1424. október 3-án.²⁷

nemkülönben ezek összes bizonyos jogaival, joghatóságaival, vámjaival [...] néhai Tamás fia Dénes mesternek és általa örököseinek és összes utódainak új adomány címen adtuk [...]”.

²³ Bánffy I. 490, 501.

²⁴ WENZEL 1884: 239.

²⁵ CD X/2. 186.

²⁶ CD X/2. 116.

²⁷ NAGY 1889, 1891: I. 614; Hokl. 380.

A hűtlenség és a közönséges gaztett megvalósítóját a kegyelmet gyakorló király belátása szerint kötelezhette vagyoni engesztelésre, ugyanis e deliktumoknak a megvalósulásával az elkövető *eo facto* háramlott jószága felől, királyi jogánál fogva szabadon rendelkezett, a nagyobb hatalmaskodásban fő- és jószágvesztésre marasztaltak esetében viszont a pernyertes fél jog szerint követelhetette az engesztelést a kegyelemben részesült ellenféltől, hiszen a vagyoni büntetés 1/3 része megillette. Vagyis a király ebben az esetben a pernyertes hátrányára nem tekinthetett el annak törvényes *satisfactio* iránti igényétől, követelésétől. Ennek megfelelően adott kegyelmet Zsigmond 1387. szeptember 14-én, Debrecenben a Jakcs György familiárisa, Dúló András megölése miatt „hatalmaskodásban marasztalódott” János fia Mihály „fejének és összes birtokainak és birtokjogainak”, hogy készpénzben adjon elégtételt, és ugyanezzel a feltétellel kegyelmezett meg az 1397. október 31-i, Temesvárott adott levelével a Nyitra megyei Dégi András fiainak, Egyednek, Jánosnak és Sebestyénnek, a királyi különös jelenléten hozott fő- és jószágvesztési ítélet alól Galántai Besenyő Pál fiai, István, Péter, Miklós, Pál és Jakab ellenében.²⁸

Zsigmondnak a közkegyelem hirdetésével, a hűségére visszatértek számára birtokaik teljes vagy részleges visszaadásával, ezzel együtt számos hűtlen elkobzott birtokainak hívei számára tett új adományával 1404-re sikerült megteremteni a belső békét, majd rövidesen megszilárdítani a központi hatalmat. A király korábbi ellenfelei közül Kanizsai Miklós, Bebek Detre és Bebek Imre még 1404-ben távozott az élők sorából. Kanizsai János esztergomi érsek Zsigmond német (birodalmi) kancellárja (1411–1417) lett, 1412-től pedig Garai Miklós nádorral együtt a királyné tanácsadójaként, majd 1414 elejétől ugyancsak Garai Miklóssal helytartóként kormányozta a király távolléte idején az országot. Fivére, István, ugyan magasabbra már nem jutott, a soproni ispán (1411–1427), Marcali Miklós pedig rövid időre a somogyi ispán (1412) tisztét töltötte be, míg Csáki Miklós utóbb ismét az erdélyi vajda méltóságába emelkedett (1415–1426).

²⁸ Sztáray I. 478; Hokl. 326.

Irodalom- és forrásjegyzék

- Bánffy = VARJÚ Elemér – IVÁNYI Béla szerk. (1908, 1928): *A Tomaj nemzetségbeli losonci Bánffy-család története. Oklevéltár I–II*. Budapest: Hornyánszky.
- BÁRTFAI SZABÓ László szerk. (1919): *Oklevéltár a gróf Csáky család történetéhez*. I. kötet, 1–2. rész. Budapest: Stephaneum Nyomda. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/KozMagyOkmanytarak_csaky_csalad_okleveltar_1_1/?pg=4&layout=s
- BÉLI Gábor (2020): Községes gonosztevők elleni eljárás a nádor és más bírók közgyűlésén. *Jogtörténeti Szemle*, 18(4), 10–20. Online: https://majt.elte.hu/media/d6/2a/95da1b9b8405f39bc49dfca4a41fa190e1f70doea-358470cebo72c2e3ea9/MAJT_Jogtorteneti_Szemle_202004.pdf
- CD = FEJÉR, Georgius szerk. (1829–1844): *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis I–XI*. Budae: Typis Typogr. Regiae Vniversitatis Vngaricae.
- Corpus Juris Hungarici. Magyar Törvénytár 1000–1895. 1000–1526. évi törvénycikkek. Millenniumi emlékkiadás* (1899). Budapest: Franklin-társulat.
- DRH 1301–1457 = DÖRY, Franciscus – BÓNIS, Georgius – BÁCSKAI, Vera szerk. (1976): *Decreta regni Hungariae. Gesetze und Verordnungen Ungarns 1301–1457*. Budapest: Akadémiai.
- ENGEL Pál – KRISTÓ Gyula – KUBINYI András (2003): *Magyarország története 1301–1526*. Budapest: Osiris.
- Hokl. = NAGY Imre – DEÁK Farkas – NAGY Gyula szerk. (1879): *Hazai oklevéltár 1234–1536*. Budapest: Magyar Történelmi Társulat. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/KozMagyOkmanytarak_Hazai_Okleveltar_1234-1536/?pg=0&layout=s
- HORVÁTH Mihály (1861): Magyar Regesták a bécsi császári levéltárból 1118–1605. *Magyar Történelmi Tár*, (9), 1–96. Online: https://real-j.mtak.hu/4128/1/MagyarTortenelmiTar_1861_09_1_09.pdf
- MÁLYUSZ Elemér (1984): *Zsigmond király uralma Magyarországon 1387–1437*. Budapest: Gondolat.
- MISKOLCZY István (1922): Nápolyi László. I. közlemény. *Századok*, 56(1–5), 330–350. Online: https://real-j.mtak.hu/13677/1/Szazadok_1921-1922.pdf
- NAGY Imre szerk. (1889, 1891): *Sopron vármegye története. Oklevéltár, I–II*. Sopron: Litfass Károly.
- NAGY Imre – NAGY Iván – VÉGHÉLY Dezső et al. szerk. (1871–1931): *A zichi és vásonkeői gróf Zichy-család idősb ágának okmánytára I–XII*. Pest, Budapest: Magyar Történelmi Társulat. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/KozMagyOkmanytarak_Zichy_okmanytar_01/?pg=376&layout=s&query=361
- Sztáray = NAGY Imre szerk. (1887, 1889): *A nagymihályi és sztárai gróf Sztáray család oklevéltára I–II*. Budapest: Franklin-társulat. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/KozMagyOkmanytarak_Grof_Sztaray_Csalad_Okleveltar_1887_1/?pg=591&layout=s&query=k%C3%B6tet
- WENZEL Gusztáv (1884): Okmánytár Ozorai Pipó történetéhez. Második közlemény. *Magyar Történelmi Tár*, 3. sorozat, 7. kötet, 220–247. Online: https://real-j.mtak.hu/4091/1/MagyarTortenelmiTar_1884_32_3_07.pdf
- ZMT Okl. = NAGY Imre – VÉGHÉLY Dezső – NAGY Gyula szerk. (1886, 1890): *Zala megye története. Oklevéltár I–II*. Budapest: Franklin-társulat. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ZALM_sk_1886_vmegye_tortenete_1/?pg=0&layout=s és https://library.hungaricana.hu/hu/view/ZALM_sk_1890_vmegye_tortenete_2/?pg=0&layout=s